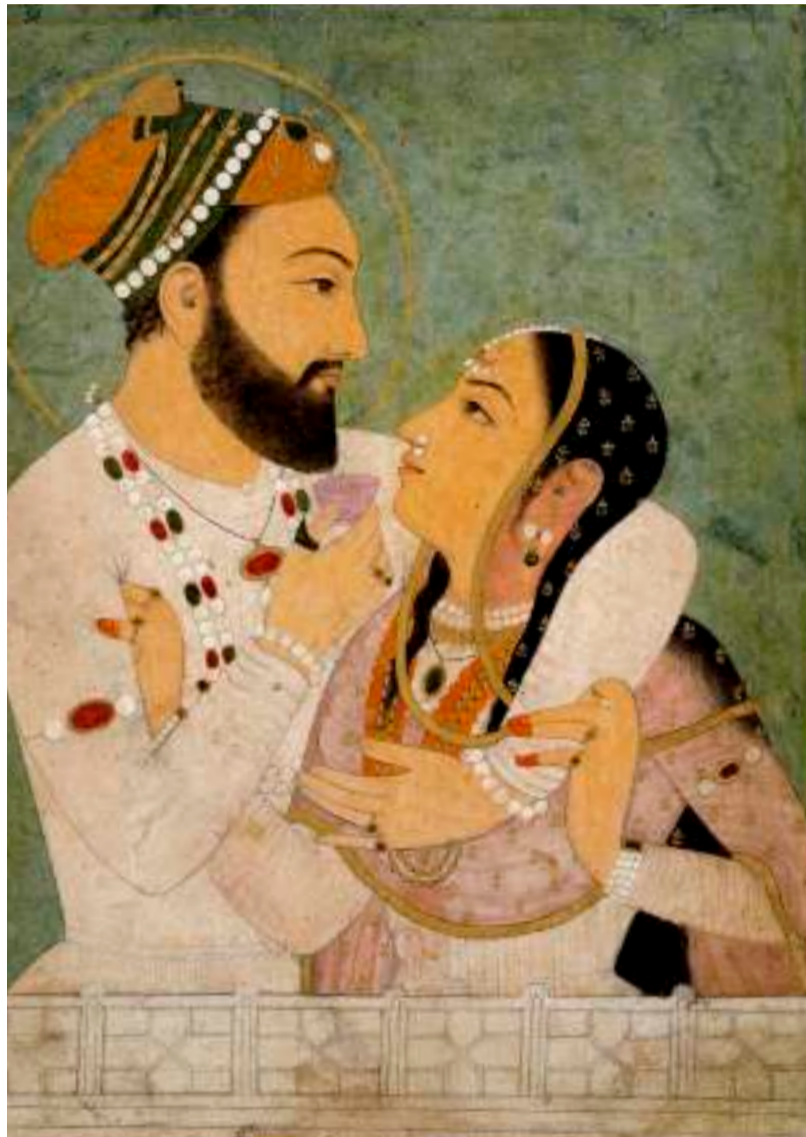

Kunst i verdensklasse

Fabelagtige værker venter de besøgende på Davids Samling. Udstillingen 'Menneskefiguren i islamisk kunst' byder på en overflod af skønne detaljer, spændende tankegods – og billeder af selveste profeten Muhammed, udført af muslimske kunstnere.

Menneskefiguren i islamisk kunst – Folk, fyrster og hellige mænd.

Davids Samling, Kronprinsessegade 30, København K. Kan ses frem til 13. maj 2018. Kataloget er en hel bog på 279 sider og koster 299,95 kr. Rigt illustreret og med tekster af museets direktør, Kjeld von Folsach, museumsinspektør Joachim Meyer og professor ved Københavns Universitet Jakob Skovgaard-Petersen. Strandberg Publishing.

En særudstilling om menneskefiguren i islamisk kunst kan umiddelbart lyde som en umulighed, for er der ikke forbud mod menneskefremstillinger i islam?

Nej, det er der faktisk ikke.

I hvert fald ikke i Koranen. Til gengæld findes der et billedforbud i Det Gamle Testamente, som man inden for islam regner som en slags forløber for Koranen, hvor Bibelens åbenbaringer sættes ind i deres rette kontekst. Koranen suppleres dog af beretninger

om profeten Muhammeds liv, og det er her, i 'hadith', at mange muslimer finder retningslinjer i juridiske og teologiske spørgsmål. Og selv om teksterne i 'hadith' heller ikke lægger stor vægt på den billedkunstneriske problemstilling, er modstanden mod menneskefremstillinger dog langt mere tydelig.

Islamisk kunst har da også et større fokus på geometriske mønstre, stiliserede blomster og, ikke mindst, selve skriftsproget, end man kender det fra nogen af de andre store religioner. Men netop fordi islam er en verdensreligion, er kunsten selvsagt blevet påvirket af mange forskellige kulturer og tidernes skiften gennem århundreder.

MED ALT DETTE på plads kan vi kaste os over billederne, og det er ikke et sekund for tidligt, for det er fabelagtige værker, der venter de besøgende i Davids Samling.

Det er således nok de færreste, der havde forestillet sig, at en muslimsk kunstner under ramadanen i det år, vi i Vesten

ØJENÅBNER.

Også sanselig kærlighed er blevet kunstnerisk behandlet. Den lyser ud af den indiske fyrste og hans elskede på billedet til venstre fra cirka 1740. Til højre for dette et værk fra 1460'erne om Muhammeds (th. på billedet) himmelfærd. Og ser man på billedet til højre herfor er det overraskende, at en opfinder allerede i 1300-tallet havde en vinskænkende 'robot' på tegnebrættet. Foto: Davids Samling/Pernille Klemp

kalder 1315, udførte en illustration af en vinskænkende robot.

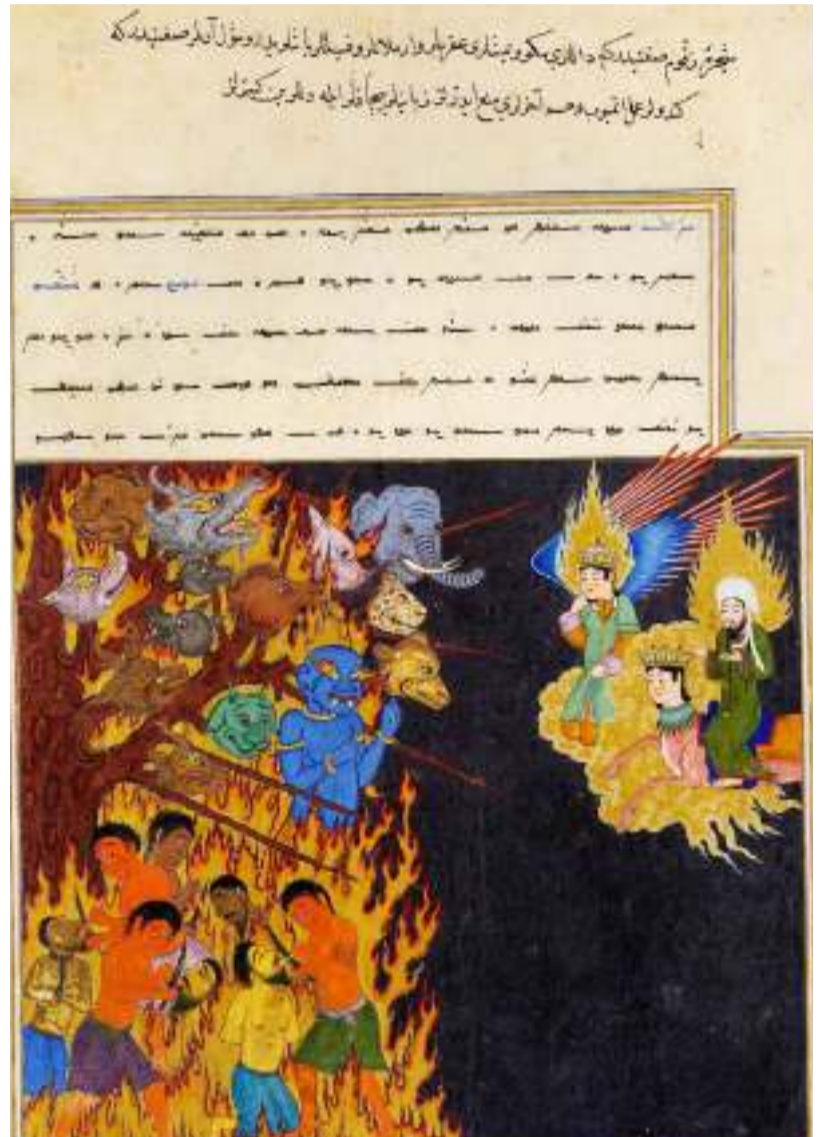
Men opfinderen, Badi al-Zaman ibn al-Razzaz al-Jazari, havde en overflod af ideer til mekanismer, der kunne behage, overraske eller ganske enkelt være praktiske. Den slags har det til alle tider været svært kun at beskrive med ord, så al-Jazari tog tegninger til hjælp i sin bog, på samme måde som samtidige opslagsbøger om anatomi, medicinske planter og andre nyttige oplysninger var rigt illustreret.

Ud af bogillustrationerne voksede billedkunsten, der inden for islam først og fremmest udfolder sig som mindre værker, udført på papir og sammenlagt i mapper, som man tager frem og kigger på, når man har lyst. Hvilket er heldigt, for derved er så mange af de ellers temmelig skrøbelige værker bevaret i dag. Det er unikke værker, skabt til privat kontemplation, og måske derfor er der stort set ikke det område af livet på Jorden, der undgår at komme under behandling.

TRINE ROSS

gør verden større

SELV SEX SKILDRES, ligesom kærligheden mellem mennesker er rigt repræsenteret. Se bare Davids Samlings berømte 'En fyrste med sin elskede', udført i Indien omkring 1740, hvor parret er midt i en omfavelse. Cirklen omkring fyrstens hoved er i øvrigt ikke en glorie i kristen forstand, men en indikator af, at han er den vigtigste person i billedet. Men skal man tro kvindens forelskede blik, er fyrsten også den vigtigste person i hele verden!

Kærlighed kommer i mange former, og heller ikke de muslimske kunstnere var blinde for hverken tiltrækning mand og mand imellem, kvalerne ved ikke at kunne få den, man elsker, eller for den sags skyld de problemer, Sheik Sanans løb ind i, da han forelskede sig i en kristen kvinde.

Som det gør sig gældende udstillingen igennem, skal man give sig god tid til at læse de forklarende billedtekster – og flittigt bruge den lup, man meget fint kan låne ved indgangen til særudstillingen.

For så kan man se de myriader af detaljer, hvert enkelt værk har at byde på.

Som den kunstfærdige hovedbeklædning i et 'Portræt af Fath Ali Shah Qajar' fra Iran, malet i 1811, stående i fuld pragt-drugt midt ude i et landskab, der højst

“
Og det er langt fra den eneste gang, profeten gengives

sandsynligt er inspireret af europæisk maleri. Det er således to tilgange til billedkunsten, der her mødes i et enkelt værk: det østerlandske fokus på fladen, sådan som man ser det i gengivelsen af Qajars krop, og den europæiske interesse for at skabe illusionen af rum.

Inspiration kender (heldigvis) ingen

grænser, hverken af geopolitisk eller religiøs karakter. At den går begge veje, bliver tydeligt foran 'Profeten Muhammed møder det djævelske træ kaldet Zaqqum', malet i Iran midt i 1460'erne. Den islamiske forestilling om et helvede i flere niveauer synes således at have været en stor inspiration for Dante, da han skrev sin 'Guddommelige Komedie'.

Også rent grafisk er værket spændende, idet tekst og billede kombineres og brydes på måder, man i dag kender fra blandt andet layoutet af nærværende avis. Men mest markant er dog tilstedeværelsen af Muhammed selv i billedet – udført af en muslimsk kunstner, vel at mærke.

Og det er langt fra den eneste gang, profeten gengives.

DET ER SÅLEDES ikke så lidt af en øjenåbner, som Davids Samling serverer. Umiddelbart er den største overraskelse, at profeten Muhammed optræder i billedform side om side med mere almindelige mennesker. Men på et lidt dybere

KULTURMØDE. Herskeren Fath Ali Shah Qajar med det store skæg blev i 1811 portrætteret med alle symboler på magt. Mødet mellem den flade menneskefigur og det åbne landskab gør, at det ligner noget fra et europæisk maleri. Til højre ses 'Profeten Muhammed møder det djævelske træ kaldet Zaqqum' fra 1460'erne om den islamiske forestilling om et helvede i flere niveauer. Foto: Davids Samling/Pernille Klemp

plan viser udstillingen, at gensidige påvirkninger af tankegods og kunst er langt mere dynamisk og konstant, end man ofte forestiller sig.

Selve udstillingen fylder måske ikke så mange kvadratmeter, som man er vant til fra andre museer, men det skal man ikke lade sig snyde af, for det tager sin tid at indoptage både de mange visuelle detaljer og de til tider fremmedartede tankegange.

Heldigvis kan man også tage det hele med sig hjem, idet kataloget – en stor og meget lækker bog – gengiver værkerne virkelig flot, samtidig med at hvert enkelt bliver grundigt præsenteret.

Så kan man sidde i sin egen sofa og nyde flere århundreders kunst og opdage, hvordan verden bare bliver større og smukkere i selskab med kunst i verdensklasse.

trine.ross@pol.dk

Læs interview med museumsinspektør Joachim Meyer
Side 6